

วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

โรงเรียนละทายวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร

ชื่อผลงาน การนิเทศภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการ PLC

ผู้เสนอผลงาน นายยงยุทธ กิ่งวงษา หัวหน้า งานนิเทศภายใน

หน่วยงาน โรงเรียนละทายวิทยา

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

๑. ที่มาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา จึงกำหนดไว้ในหมวด ๔ มาตรา ๒๒- ๓๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา กำหนดไว้ในหมวดที่ ๕ มาตราที่ ๓๑-๔๐ และการนิเทศภายในโดยเฉพาะนั้น มีกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกำหนดการกำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาของผู้บริหารไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ) ยังได้กำหนดให้มีการนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินด้วย เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนัก เห็นความสำคัญและนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม

การนิเทศการศึกษา นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้ แต่ในอดีตที่ผ่านมาโรงเรียนละทายวิทยามีข้อจำกัดหลายประการ ที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติการนิเทศภายในได้ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ไม่มีการกำหนดแผนการนิเทศที่ชัดเจน การนิเทศไม่เป็นไปตามปฏิทินการนิเทศ และเนื่องจากมีกิจกรรมด้านอื่นๆ เข้ามาแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนจึงขาดความต่อเนื่อง เวลาในการร่วมนิเทศจึงไม่ตรงกัน เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจึงปรับรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อให้มีความต่อเนื่องและเกิดประโยชน์กับครูผู้สอนและนักเรียน จึงมอบหมายให้หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการและหัวหน้าระดับชั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศภายในของโรงเรียน คณะผู้บริหาร ครูและบุคลากรได้ร่วมประชุม วางแผนดำเนินงานการนิเทศภายในอย่างเป็นรูปธรรมด้วยกระบวนการ PLC พบว่าครูผู้สอนของโรงเรียนละทายวิทยา พบประเด็นปัญหา ดังนี้

๑.แบบนิเทศการจัดการเรียนการสอนยังไม่ครอบคลุมกับสภาพความต้องการจำเป็นที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนภายในห้องเรียน

๒.ครูผู้สอนมีภาระงานสนับสนุนมากเกินไป ขาดความต่อเนื่องในการสอน

๓.ครูผู้สอนขาดเทคนิคและวิธีการสอน จึงต้องการแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมการสอน

๔.ครูผู้สอนไม่ใช้สื่อการสอน ไม่ใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยการออกแบบการจัดการเรียนการสอน

๕.ครูผู้สอนขาดการรับการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง

ประเวศ วะสี (๒๕๖๖) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวกันของครู เพื่อร่วมกันจัดการความรู้ โดยมีเป้าหมายร่วมกันที่มีผลต่อศิษย์ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น และเกิดผลต่อตัวครูเอง ให้มีความสามารถ มีความสุขและมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพยิ่งขึ้นจึงเป็นกระบวนการ/กลไก ที่สนับสนุนให้ครูสร้างความรู้และนำความรู้ไปใช้ในการทำหน้าที่ครู เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริง รวมถึงการปรับ

บทบาทของครูสู่การเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน และปรับห้องเรียนจากห้องสอนมาเป็นห้องเรียนรู้ ในลักษณะของการเรียนรู้แบบกลุ่มเปลี่ยนจากการเรียนแบบแข่งขัน เป็นการเรียนแบบร่วมมือ

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (๒๕๕๗) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและร่วมเรียนรู้ของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมายและภารกิจร่วมกัน และผู้บริหารในฐานะผู้ดูแลสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเพื่อเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความในการทำงานในสมาชิกของสังคม

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายในที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นการส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้พัฒนารูปแบบนิเทศภายในของสถานศึกษา คือ การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการ PLC เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ขึ้นให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และยกระดับการศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๒.๑ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ PLC
- ๒) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกของครูให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒.๒ เป้าหมาย

๑) เป้าหมายเชิงปริมาณ

- ๑.๑ นักเรียน ร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด
- ๑.๒ นักเรียน ร้อยละ ๘๐ มีทักษะ ๓๔๘c ในศตวรรษที่ ๒๑ และมีคุณลักษณะที่พึง

ประสงค์ตามหลักสูตร

๑.๓ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ร้อยละ ๑๐๐ พัฒนาทักษะเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ให้มีความหลากหลายน่าสนใจ

๑.๔ สถานศึกษามีรูปแบบการนิเทศภายในที่สามารถพัฒนาผู้เรียน ครูและบุคลากรได้เต็มศักยภาพ

๒) เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๒.๑) นักเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ๓๔๘c และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนดเพิ่มขึ้น

๒.๒) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น

๒.๓) ครูผู้สอนมีการออกแบบและการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) เพิ่มขึ้น

๒.๔) ครูผู้สอนมีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

๒.๕) ครูผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

๒.๖) ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการการนิเทศภายในของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

๒.๗) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

๓. กระบวนการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา

โรงเรียนละทายวิทยาได้ขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปสู่ความสำเร็จและยั่งยืนได้นั้นต้องใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ผ่านกระบวนการ PLC เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและพัฒนาครูผู้สอนให้มีคุณภาพและทันต่อสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน ซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ สร้างทีมงาน องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของการนิเทศ คือ เมื่อบุคลากรร่วมมือร่วมใจกันจะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการนิเทศ กระบวนการนิเทศมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งการทำงานเป็นทีมยังช่วยให้ได้ความคิดใหม่ๆ จากสมาชิกที่มีทักษะ ประสบการณ์ที่หลากหลาย ดังนั้น การนิเทศที่จะประสบผลสำเร็จ ต้องมีการสร้างทีมที่มีความสามัคคีและมีเป้าหมายการนิเทศในทิศทางเดียวกันดังนี้

๑. คณะผู้บริหาร มีการบริหารงานนิเทศและบริหารบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกในทีม ดังนี้

๑.๑ มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล สามารถมองไปข้างหน้า เข้าใจทิศทาง และรู้จักวิธีการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายนิเทศได้

๑.๒ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หาเทคนิค วิธีการนิเทศหรือกระบวนการนิเทศใหม่ๆ

๑.๓ วางแผนการนิเทศได้ดี รวมถึงการแบ่งหน้าที่ชัดเจน บริหารการทำงานร่วมกัน

๑.๔ มีทักษะแรงจูงใจ ส่งเสริมการนิเทศของทีมและสร้างความเชื่อมั่นที่ดีให้กับทุกคนในทีม

๒. ทีมงาน ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานนิเทศภายในสถานศึกษา หัวหน้าระดับชั้น และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกคนในทีมนี้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งในระบบการนิเทศเป็นทีม ดังนี้

๒.๑ รับผิดชอบในการนิเทศที่ได้รับมอบหมาย จะทำให้แผนการนิเทศที่วางไว้มีโอกาสประสบผลสำเร็จ

๒.๒ เคารพกฎและกติการ่วมกันในการนิเทศ ยอมรับความแตกต่าง ความคิดเห็นใหม่ๆ

๓. กระบวนการทำงาน กรอบสำคัญการนิเทศที่ทำให้ทีมนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

๓.๑ ผู้บริหารแบ่งหน้าที่ ขอบข่ายงาน การดำเนินการนิเทศภายในที่ชัดเจน

๓.๒ ผู้บริหารและทีมนิเทศมีแนวทางปฏิบัติร่วมกัน เพื่อยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน

๓.๓ กระบวนการนิเทศมีความชัดเจน มีปฏิทินการนิเทศและเครื่องมือการนิเทศ

๓.๔ กระบวนการนิเทศปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ ๒ ค้นหาปัญหา

ทางคณะผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศภายในค้นหาปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาว่าเกิดขึ้นจากสาเหตุใด โดยมีปัจจัยใดเข้ามาเกี่ยวข้อง ด้วยการจัดกิจกรรมเปิดใจ แล้วจึงหาข้อตกลงร่วมกัน

ขั้นตอนที่ ๓ วางแผนการนิเทศ

การวางแผนการนิเทศเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการบริหารการนิเทศ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ และเน้นการทำงานเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ของสถานศึกษา ผู้บริหารและทีมนิเทศได้ระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาที่ได้จากแบบสอบถามโดยการรวบรวมแบบสอบถามแล้วนำมาสรุปเรียงลำดับความต้องการ จากมากที่สุด น้อยที่สุด โรงเรียนละทายวิทยา มีความต้องการรับการนิเทศ กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือในเรื่องการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด

ขั้นตอนที่ ๔ นิเทศ ติดตาม

โรงเรียนละทายวิทยาน้อมนำหลักคิดตามศาสตร์พระราชาราชของรัชกาลที่ ๙ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาใช้ในกระบวนการนิเทศ ติดตาม เพื่อให้การนิเทศของโรงเรียนละทายวิทยามีความยั่งยืน โดยเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียนและครูผู้สอน

เข้าใจ (Understanding) คือการสร้างให้เกิดความมั่นใจในข้อมูลพื้นฐานด้วยการศึกษาข้อมูลทุกมิติของโรงเรียน ค้นหารากฐานของโรงเรียนรวบรวมองค์ความรู้ คือรู้ชัดของปัญหา ข้อมูลพื้นฐานความต้องการ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น นโยบาย เป้าหมายของทางโรงเรียน และรู้บริบทของครูผู้สอนที่จะรับการนิเทศแต่ละคน

เข้าถึง (Connecting) คือ ดำเนินการนิเทศตามปฏิทินที่กำหนด เป็นการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยมุ่งสร้างความเข้าใจ ความมั่นใจ แก่ปัญหา ชี้แนะและเติมเต็มให้กับผู้รับการนิเทศ โดยใช้หลักยุทธศาสตร์เป็นหลักในการนิเทศภายในโรงเรียน คือ การมีส่วนร่วม นิเทศเป็นระบบ โดยใช้การนิเทศที่หลากหลาย เช่น การสังเกตการณ์สอน การเยี่ยมชั้นเรียน เป็นต้น คณะกรรมการนิเทศได้สังเกตการณ์จัดการเรียนรู้ ทำให้ทราบผลการสอนของครูผู้สอน ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนชื่นชมและให้กำลังใจ

พัฒนา (Development) คือ การพัฒนาศักยภาพให้ครูผู้สอน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้วิจัยในการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยกระบวนการ PLC ถือเป็นเครื่องมือส่งเสริมการศึกษาอย่างหนึ่งที่ช่วยให้ครูผู้สอนทราบถึงแนวทางการพัฒนาและแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนการสอน จากการที่ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล ทำให้ได้ข้อมูลของปัญหาที่เกิดขึ้นรวดเร็วและหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ ๕ สะท้อน/สรุปผล

หลังจากนิเทศทุกครั้ง คณะผู้บริหาร ทีมนิเทศและผู้รับการนิเทศได้จัดให้มีการทบทวนผลการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นเครื่องมือถอดบทเรียนหรือองค์ความรู้เป็นการรวบรวมบทเรียนจากการนิเทศ มีเป้าหมายที่จะเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศนั้นๆ เพื่อให้สามารถทำได้ดีขึ้นในครั้งต่อไป การวางแผนการเตรียมความพร้อม การปฏิบัติและการทบทวน เป็นการทบทวนการนิเทศ ทั้งด้านความสำเร็จและปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ไม่ใช่เพื่อค้นหาคนทำผิดพลาด ไม่ใช่การกล่าวโทษใครทั้งสิ้น แต่เป็นการทบทวนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การนิเทศเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและเพื่อไม่ให้ปัญหานี้เกิดขึ้นอีก

๔.การกำกับ ติดตาม ประเมินผล

การติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาปฏิบัติเป็นระยะ และเมื่อสิ้นสุดกระบวนการนำผล การติดตาม ตรวจสอบ สู่การวิเคราะห์ประสิทธิภาพประสิทธิผลของการดำเนินงาน และใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อ การวางแผนพัฒนาการดำเนินต่อไป หลักการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลดำเนินการ ดังนี้

๑.สร้างไลน์กลุ่มโรงเรียน ไลน์กลุ่ม PLC

๒.ประชุม PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๓. นิเทศ ติดตาม ตามปฏิทินกำหนดการนิเทศภายใน

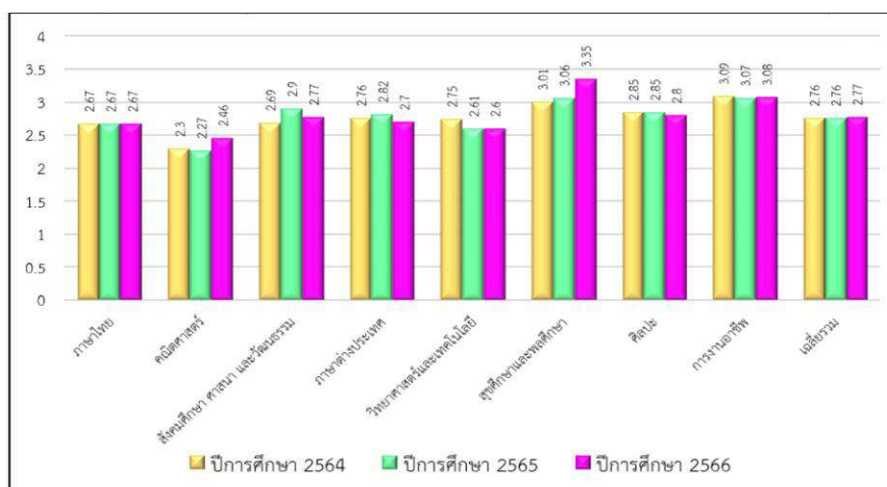
๔.รายงานผลการนิเทศต่อผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มนิเทศติดตาม รวมทั้งการทำข้อมูลการนิเทศของ โรงเรียนต่อไป

ตารางเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนละทายวิทยา
ปีการศึกษา ๒๕๖๔- ๒๕๖๖

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนละทายวิทยา ปีการศึกษา 2564 - 2566

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
	ปีการศึกษา 2564	ปีการศึกษา 2565	ปีการศึกษา 2566
ภาษาไทย	2.67	2.67	2.67
คณิตศาสตร์	2.30	2.27	2.46
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	2.69	2.90	2.77
ภาษาต่างประเทศ	2.76	2.82	2.70
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2.75	2.61	2.60
สุขศึกษาและพลศึกษา	3.01	3.06	3.35
ศิลปะ	2.85	2.85	2.80
การงานอาชีพ	3.09	3.07	3.08
เฉลี่ยรวม	2.76	2.76	2.77

แผนภูมิ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนละทายวิทยา
ปีการศึกษา 2564 - 2566

ภาพกิจกรรมการนิเทศภายใน

